

Prešernov dan — slovenski kulturni praznik

Razmere kar trgajo misel in bojazljivo, skoraj sramežljivo zastavljajo vprašanje ali vsebina pod tem naslovom sploh sodi v delavski časopis. Mar niso bolj pomembne številke, ki ponazarjajo naše poslovne rezultate in napisano zagotovilo, da bomo jutri vsi imeli delo in s tem tudi kruh? Koga neki zdaj zanima kuštravi Prešeren, duhovna veličina, o katerem je v času šolanja slišal vse, tudi o neuslišanih ljubeznih, popivanju s prijatelji... in kdo bi vse našteval? Končno tudi »Zdravico« je napisal, ki jo znamo na pamet in je največkrat v rabi že zato, ker je slovenska zaradi slovenskih navad druge sorte, nam jako mile in najbrž ne le od Prešerna podegovane. A bodi tudi tako! Če dragi Slovenec ob polni čaši vsaj pol tako plemenito misliš, zavedajoč se, kaj in komu poješ »visoko« Prešernovo pesem, si pravzaprav dober Slovenec in ne le to; bogat in human človek si, ki se boš tudi k trdemu delu spravil z veseljem in te bo vsak »jutri« zanimal do potankosti, ker boš v njem sodeloval z odgovornostjo za lep začetek novega in še nešteto novih dni.

Prav je, da se tudi naš delavski časopis pokloni velikemu Prešernu! On ni le naš največji poet. On je tisti veliki Slovenec, ki je rodni zemlji in bajtarski grči, vsemu temu in sebi samemu odtujenemu Slovencu dal srce in srčno zavest. Dal mu je ceno. Nemškemu in francoskemu omikancu je predstavil Slovenca in njegov duh v plemeniti, blagovozvočni, v ta-

kratni Evropi neznani in nepriznani slovenščini. Da, prav v njegovih verzih je naš slovenski jezik zrasel in postal sredstvo sporočanja tudi med tisto inteligenco, ki se je še nedavno sramovala odpreti usta v tej »kmetavzarski« govoric, s katero ni mogoče prav ničesar povedati dostojno in modro. Prešeren je pojem slovenstva, njegovo sporočilo pa tako jasno, da je še danes aktualno:

»Manj strašna noč
je v črne zemlje krili,
kot so
pod svetlim soncem
sužni dnovi.«

Ni ga borca, ki mu med NOB to besedilo ni ležalo v ustih, a še trdneje v srcu. Ko je bilo najhuje, ko se je bilo in umiralo, je bila pesem tista, ki je družila ljudi skupaj, jim vlivala moč, pogum in nenazadnje tudi lajšala muke in žalost.

Pobuda SNOS leta 1945, da se obletnica smrti Franceta Prešerna beleži kot slovenski kulturni praznik, je bila istega leta uzakonjena z zdravim namenom. Žal pa usiha in se izgublja ta kulturna luč v senci denarja, televizije, potrošniške ihtavosti v takšnih in drugačnih oblikah. Tako smo zažrti v stroje in »business«, da smo že vsega tega klavrno utelešenje.

Slepi možiček, odpri oči in si oglej stvarnost okoli sebe, nato pa presodi, če tvoja bitka prenese monotonijo! Ali nisi tudi sam kriv, da stopaš zadnje čase k stroju nezadovoljen od zbežnosti in prestrašenosti zaradi negotove prihodnosti? Kriv

si, kakor vsi tisti, ki ničesar ne storijo, da bi ti dali še kaj več kot zgolj delo! Če ti je ponujen le stroj, v katerega buljiš osem ur in denar enkrat mesečno, sploh ne moreš in nimaš časa vedeti in spoznati, da potrebuješ za svoje življenje tudi kaj več. Ako pa to zaslutiš, pa ugotoviš, da nimaš dovolj denarja, da bi si privoščil, stori brž nekaj sam in morda ti bodo še drugi sledili! Saj si vendar potomec, če že ne eden tistih, ki so v bitkah peli?! Ali pa te je morda sram? Morda te spremljajo občutki, podobni mojim v uvodu, ko sem se spraševala, če sodi tema v naš časopis; ali se naj polni papir s to vsebino zdaj, ko je tako drag in ga tudi v naši delovni organizaciji ni, kakor marsičesa drugega ne? Še dobro, da me je potem postalo sram prav za voljo teh razmišljanj in da se nisem dala speljati še tako kruti stabilizaciji. Moj krik ne sme biti podoben Prešernovemu »kriku vpijočega v puščavi«, ker živim v letu 1982, v socialistični, humani družbi, kjer ni nikogar samega. Papir v tem pri-

meru sploh ni važen, kakor marsikaj ne bi smelo biti za hotenja in dejanja skupnega pomena. Za dobro voljo in kulturno osveščanje človeka tudi denarja ni potrebno na kupe, včasih prav nič in vendar je zadovoljstvo prisotno. Spominjam se kulturne prireditve ob lanskem prazniku republike in tovarišice, ki je sedela v prvi vrsti, tovariša v tretji in skupine, v ozadju stoječih delavcev. Prenekateri od navzočih so z žarom sodelovali in pesem jim je kar vrela iz grl, nekateri so zamaknjeni zrl v prizor, morda jih je spomnil na podobnega v tistih, zdaj že davnih časih, vsi pa so sodelovali in sodeč po izrazih na licih, je bil smoter dosežen. Svojo kulturno drobtinico si je nesel domov za praznične dni Elmin delavec s sporočilom: »Ljubim te zemlja moja!« In to mu je dal, nihče drug, kot sodelavec. In koliko denarja je bilo treba za to odšteti? Nič. Dobra volja in zagnanost ljudi sta naredila svoje in tolikšno zadovoljstvo je prežemalo družino, ki je vse skupaj

(Nadaljevanje na 3. strani)

Vsem sodelavkam
čestitamo
ob dnevu žena

UREDNIŠTVO

Temeljne smeri razvoja in cilji DO Elma v srednjeročnem obdobju 1981–1985

Temeljni cilj, ki ga bomo v tem planskem obdobju skupno uresničevali je, doseči večji realni dohodek, čisti dohodek in akumulacijo na enoto vloženega živega in minulega dela.

V razvoju vseh programov ne glede na lokacijo Lendava, Čatež in Črnuče, bo potrebno postopoma uvajati take proizvode, ki zahtevajo manjše materialne stroške oziroma manjšo udeležbo materialov in večjo udeležbo inteligenčnega oziroma umskega dela. Takšna je namreč razvojna koncepcija slovenskega gospodarstva v naslednjem srednjeročnem obdobju, kajti to narekuje stopnja razvitosti Slovenije in njen položaj, glede na svetovno gospodarstvo. To pa torej pomeni, da tudi, če bo Elma proizvajala še naprej isti proizvodni program, bo znotraj njega morala iskati take konstrukcijske rešitve, ki bodo vodile k zmanjševanju materialne potrošnje in k zvišanju vloženega znanja.

Ta proces se je v svetu že začel, saj opazamo že pri nas pri identičnih ali istih proizvodnih programih, to je pri proizvodnji instalacijskega materiala, transformatorjev, gospodinjskih aparatov, vse večjo udeležbo elektrike, večjo udeležbo novih funkcionalnih rešitev in pa tudi vedno več takšnih rešitev, ki omogočajo avtomatizacijo ali vsaj polavtomatizacijo proizvodnje.

Proizvodnja instalacijskega materiala bo v Jugoslaviji še dolgo zelo zanimivo proizvodno področje in ga ne kaže opuščati. Znotraj programa pa bo verjetno potrebno uvajati več elektrike predvsem na področju stikalne tehnike. Duhovitejšie rešitve glede porabe materiala na področju okovov in nove rešitve na področju proizvodnje sponk glede na univerzalnost in širino uporabe teh proizvodov.

Najvažnejša naša naloga je rekonstrukcija stikal po JUS, popolna osvojitve dvodelnih stikal in vtičnic za izvoz, v letu 1982, 1983 in 1984 pa osvojiti proizvodnjo elektronskih regulatorjev svetlobe, senzorskih stikal in impulznih stikal.

Zaradi zahtev tržišča bomo v letih 1982 in 1983 osvojili kompletno skupino FCO okovov za brezvijačno montažo.

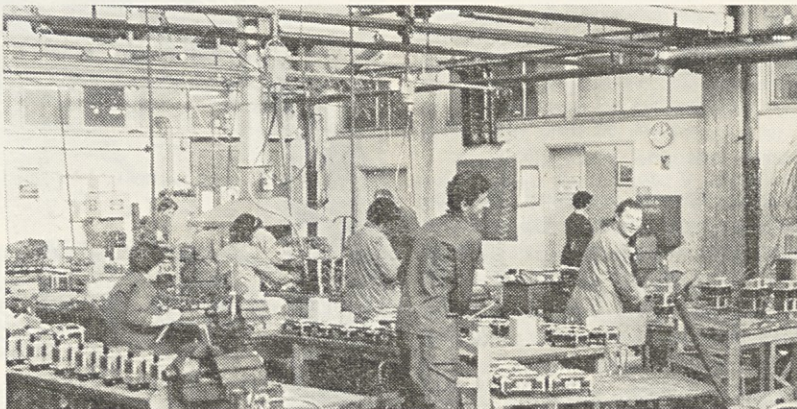
Na področju instalacijskega materiala pa je za tržišče zelo zanimiv vodotesni material. Z novo izvedbo bomo naš delež na trgu lahko povečali. Pogoji pa je, da imamo kompletan asortiment. Poleg že osvojenih novih stikal, vtičnic in razvodnic je potrebno osvojiti celoten pribor za vodotesne izvedbe instalacij.

Na področju transformatorjev bo treba razmišljati predvsem o uporabi novih tehnologij in novih tehnik za sama transformatorska jedra in navitja, navitja jedra, feritna jedra itd. Na drugi strani pa bi bilo treba, glede na specifikke transformatorske proizvodnje, ki jo v Jugoslaviji pokriva že vrsta delovnih organizacij, iskati razne izpeljanke, kjer naj bi transformator bil samo podlaga nekim novim finalnim proizvodom, katere je možno proizvajati v sklopu naše delovne organizacije.

Načrtovan razvoj pa je odvisen od tržnih razmer in ekonomskih možnosti TOZD in DO.

Program proizvodnje transformatorjev ne bo razširjen na področju, kjer že obstajajo proizvodne kapacitete na drugih mestih v SFRJ, čeprav delno obstajajo tehnološke možnosti proizvodnje.

Tu so predvsem mali transformatorji za akustične naprave in žepne računalnike.

V razvoju vseh programov je potrebno uvajati take proizvode, ki zahtevajo manjše materialne stroške in večjo udeležbo inteligenčnega dela

Proizvodni program bo naslednji:

a) proizvodnja transformatorjev na osnovi EI jeder velikosti 3–10 s klasičnimi in folijskimi navitji,

b) proizvodnja visokonapetostnih transformatorjev v suhi izvedbi moči 200 kVA,

c) proizvodnja transformatorjev na osnovi »O« jeder (nov program),

d) izdelava električnih aparatov z vgrajenimi transformatorji.

Na področju proizvodnje malih gospodinjskih aparatov bo osnovno vodilo še zmeraj proizvodnja likalnikov, poleg katerih je potrebno proizvajati še določeno število malih predvsem elektrotermičnih gospodinjskih aparatov, zato da se doseže racionalna širina proizvodnega programa.

Načrtovan proizvodni program vsebuje naslednje osnovne cilje:

— razširitev proizvodnega programa malih gospodinjskih aparatov, predvsem z razvijanjem lastnih idejnih rešitev,

— uveljavljanje sodobnejših tehnologij dela s poudarkom na inventivni dejavnosti in mali avtomatizaciji, delovnih mest v proizvodnji, z namenom omogočanja večje konkurenčne sposobnosti na tržišču in povečanja obsega delovne storilnosti,

— zmanjševanje stroškov nabave materialov in kooperacije,

— racionalnejša uporaba delovnih prostorov,

— intenzivnejša usmeritev prodaje na tuje tržišče.

Ta proizvodni program pa ne sme doživljati prevelikega razmaha glede na to, da se sorodni programi razvijajo v močnih konkurenčnih podjetjih že na področju same Slovenije.

Nameste tega bi bilo potrebno na področju Črnuč uvajati nove proizvodne programe predvsem na področju transformatorjev oziroma električnih aparatov z vgrajenimi transformatorji ter proizvodnje opreme delovnih mest za malo avtomatizacijo za polprofesionalno oziroma profesionalno uporabo. To pomeni, da naj bi omenjeni proizvodni pro-

grami začeli nadomeščati počasnejši porast malih gospodinjskih aparatov.

Glede letne stopnje rasti obsega proizvodnje kompletne delovne organizacije kažejo vsi indikatorji, da bi jo lahko zadržali približno na enakem nivoju, kot je potekala do sedaj. V izvajanju

tega tekočega srednjeročnega načrta je povprečen porast obsega po tekočih ocenah znašal 13 odst. letno. Podoben trend bi lahko zadržali tudi v bodoče za naslednje srednjeročno obdobje.

Za tako visok porast govorijo na eni strani možnosti, ki nam jih daje tržišče, na drugi strani pa potreba, ki jo narekuje razmeroma širok proizvodni program, ki se lahko racionalno vzdržuje le na veliko večjem obsegu od sedanjega, zaradi vpliva fiksnih stroškov.

Leta 1976 je znašal celotni obseg proizvodnje 292 mio. din po takratnih bruto prodajnih cenah, leta 1980 744 mio. din in če obdržimo letni porast 13 odst., naj bi znašal leta 1985 približno 1.380 mio. din. Pri tem pa naj bi se bistveno spreminjala struktura proizvodnje in sicer s tem, da bi bil najnižji porast na področju instalacijskega materiala, nekoliko večji na področju malih gospodinjskih aparatov, največji pa na področju transformatorjev in proizvodnje opreme za industrijo.

Nijaz Čosić

Položaj in vloga delavskega sveta

Uvedba samoupravljanja je nedvomno revolucionarni preobrat pri uveljavljanju neposrednega odločanja.

Da bi delavski razred lahko uresničil svojo vlogo v novih proizvodnih odnosih, se je moral ustrezno organizirati.

Ta oblika organiziranosti je delavski svet, ki ga volijo delavci in sestavljajo delegati delavcev, neposredno odgovorni njim.

Delavski svet sprejema vse poglavitne sklepe, razen tistih, o katerih se odločajo osebno vsi delavci. Delavski svet pa ima tudi pobudo, organizatorsko vlogo in kontrolno vlogo.

Samoupravljanje je neposredno upravljanje proizvodnje in delitve, ko vsi delavci del posla sami opravljajo, del upravljanja pa zaupajo svojem organizatornemu oddelku — delavskemu svetu. Član delavskega sveta je delegat delavcev. Živi z njimi, deli njihovo usodo in nima možnosti, da bi se odtujil od svojih tovarišev. Član delavskega sveta torej ni predstavnik delavcev, ampak je izraz njihovega direktnega interesa in vpliva.

Zelo določeno in natančno govori namreč II. člen Ustave SFRJ, da: »Nihče ne sme na kakršen koli način onemogočiti in ne omejevat delavca, da ne bi enakovredno z drugimi delavci odločal o svojem delu ter o pogojih in rezultatih svojega dela.«

Z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela se bistveno olajšuje delavcem upravljanje proizvodnje in delitve, pa tudi delavski svet je neposredno povezan z delavci.

Temeljne organizacije združenega dela morajo omogočiti delavcem jasen pregled poslovanja, učinka, dohodka, produktivnosti, prelivanja sredstev, skratka vseh sestavin poslovanja.

Temeljne organizacije združenega dela torej omogočajo, da so računi čisti, odpravljajo kamufilirane odnose in odločanje v imenu delavcev ali za njihovim hrbtom. Delavci so namreč že neštetokrat dokazali, da imajo največ občutka za solidarnost in vzajemnost.

Seveda pa obstaja skupen bistven pogoj, od katerega sta odvisna neposreden vpliv in odločanje delavcev, namreč informiranost o ekonomskih in družbenih gibanjih.

Slaba informiranost, napačna, enostranska in tendenciozna informacija preprečuje delavcu, da bi pokazal iniciativo in da bi sprejemal sklepe. To velja za obe obliki odločanja, bodisi za sklepe, ki jih sprejemajo vsi delavci ali za sklepe, ki jih sprejemajo delavski sveti. Da bi uredili to pomembno vprašanje informiranja delavcev, je treba zagotoviti:

— objektivno informacijo, ki mora temeljiti na samoupravnih socialističnih družbenih odnosih,

— dostopno informacijo, ki jo mora zlahka razumeti sleherni delavec.

Zelo zapletene zadeve je mogoče povedati kratko in jasno, prav tako pa je mogoče tudi preprosta vprašanja navesti zapleteno in nejasno.

Delavski sveti so po vlogi in položaju torej prve in poglavitne delegacije v našem socialističnem delegatskem sistemu. Prav zato je izredno pomembno, ko izbiramo iz svojih vrst člane delavskega sveta, da izbiramo take, ki bodo pripravljeni in sposobni predstavljati in zastopati delavske interese, da bodo izvirni reprezentanti interesa vsega delavskega razreda in njegove vloge v proizvodnih odnosih.

Marija Ritonja

Kronika samoupravljanja

V TOZD in DSSS so delegati DS sprejeli predlog SaS o obsegu in vrednotenju svobodne menjave dela med TOZD in DSSS. Na podlagi tega splošnega sporazuma, npr. delavci TOZD 02 oddvojijo kar 2,37 stare milijarde oziroma mesečno po 167 starih milijonov. Delegati so odločili, da morajo Skupne službe do 31. 3. 1982 natančno opredeliti vse naloge, ki jih bodo delavci Skupnih služb opravljali za TOZD v letu 1982 in da je DS Skupnih služb dolžan sprejeti rebalans svojega plana za leto 1982 takoj, ko bo dokončno opredeljena reorganizacija poslovnih funkcij in da se najkasneje do omenjenega časa izdelajo dodatna določila, ki bodo stroškovno regulirala kršenje opredeljenih planskih nalog v posameznih sektorjih in službah.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE SAS O TEMELJH PLANA SIS ZA EKONOMSKE ODNOSI S TUJINO ZA OBDOBJE 1981—1985 IN SAS O MERILIH, POGOJIH, NAČINIH IN POSTOPKIH ZA DOSEGO DOGOVORJENEGA OBSEGA UVOZA BLAGA IN STORITEV TER ODLIVA DEVIZ ZA OBDOBJE 1981—1985

Vsebinska sprememba obeh sporazumov je v tem, da se spremeni le izvajanje določil na podlagi ukrepov, ki se že ves čas sprejemajo. Pomembna sprememba je pri postopku uvoza opreme. Na podlagi SaS o temeljnih plana je TOZD lahko uvozil opremo v vrednosti 10 odst. deviznega priliva, po spremembi SaS pa TOZD lahko uvozi v vrednosti 20 milijonov dinarjev. Od priliva deviz ostane TOZD 65 odst., 35 odst. pa porabi SISEOT za druge namene, ki so splošnega družbenega pomena. Podpisnik sklepa o sprejemu sprememb obeh SaS je Božo Kokotec.

V TOZD 03 je DS sprejel sklep, da se določijo dela in naloge

- vodja razvojno tehničnega oddelka
- razvijalec
- samostojni konstruktor
- vodja proizvodnje
- delovodja izdelave kovinskih delov
- nastavljalet strojov
- delovodja navijal
- delovodja montaže

V TOZD 02 je delavski svet potrdil predlog komisije za spremembo in dograjevanje pravilnika o ugotavljanju dohodka in delitvi sredstev za OD, z dne 23. 12. 1981 s tem, da prerazporedi-

tev delavk opravi komisija za medsebojna delovna razmerja v TOZD.

PAVŠALNI ZNESKI

za popravilo malih gospodinskih aparatov v dobi garancije se za vse tipe aparatov povečajo na 55 din (prej 50).

Za aparate tip VE 03 (vžigalnik plina) se poveča na 45 din (prej 40).

Določijo se pavšalni znesek za popravilo malih gospodinskih aparatov izven garancijske dobe:

— za aparate iz programa Elma in Rowenta 80 din

— za aparate tip VE 03 (vžigalnik plina), tip CK 01 (kozmetično ogledalo), tip 930 (čistilnik preprog) pa 50 din.

OSNOVNA SREDSTVA

V TOZD 02 se odproda 1 kos orodja za izdelavo vodotesne vtičnice za brizganje pokrova v znesku 104.000,00 din in 1 kos orodja za izdelavo vodotesne vtičnice za brizganje pokrovčka v znesku 80.000,00 din.

SLUŽBENA POTOVANJA

Na sejem DOMOTEHNIKA v Köln bodo odpotovali direktor TOZD 02 Božo Kokotec, Cveto Bogataj in glavni direktor.

V Rowento so službeno odpotovali tudi Janez Malovič, Ana Erhatic in Ivo Koprivc.

Sektor za organizacijo in AOP se zadoljuje, da do 1. 2. 1982 izdela analizo učinkov uporabe sistema premakljivega delovnega časa v DSSS, s tem, da so administratorke posameznih sektorjev dolžne izpisati predloge za analizo in jih oddajo organizacijskemu oddelku najkasneje do 15. 1. 1982.

Začasno se dopolni pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v DSSS, z opisi delovnih mest in pregledom zahtev delovnih mest blansko-analitskega sektorja (vodja plansko-analitskega sektorja, analitik I, analitik II, samostojni planer, planer in administrator sektorja).

Vsi DS in SDS razpisujejo za dne 11. 3. 1982 volitve v organe upravljanja in v družbene delegacije za SIS ter zbor združene dela skupščine občine Ljubljana-Bežigrad in v skupščino krajevne skupnosti »Rezke Dragar« Črnuče.

STANOVANJA

Vsi DS TOZD in DSSS v Črnučah so se odločili, da dajo soglasje za enkratno zamenjavo razpolagalne pravice dvosobnega stanovanja na Cesti 24. junija 30, s katerim razpolaga tov. Metka Verbec.

Elektronski regulator izmenične napetosti za rešitev logičnega napajanja trifaznega transformatorja se definira kot tehnična izboljšava.

Delavci TOZD 06 so se odločili in sprejeli SaS o zagotavljanju pogojev in možnosti delovanja oddelka usmerjenega izobraževanja v izobraževalni enoti Trebnje.

Dobro je, da veste, da je delegat v LB-Gospodarski banki tov. Miran Gabruč zelo vzorno opravljal svojo upravljalno funkcijo v banki v pogledu konstruktivnosti in odgovornosti.

V letu 1982 bodo na voljo kreditna sredstva za posojilo delavcem TOZD PEM Čatež v naslednjih rokih in zneskih:

— april 1982	262.500 din
— julij 1982	175.000 din
— avgust 1982	35.000 din
— september 1982	35.000 din
— oktober 1982	35.000 din

SKUPAJ 542.500 din

Delavski svet TOZD PEM Čatež razpisuje stanovanjsko posojilo in določi rok do konca meseca februarja. Do tedaj prosilci predložijo prošnje in druge potrebne dokumente, ki jih zahteva banka.

Določijo se mesečna najemnina od dveh stanovanjskih enot v OS Čatež, ki jih zasedata Milan Barle in Rado Jarc v skupnem zne-

sku 500 din mesečno od 1. 1. 1982 dalje.

TOZD 06 se odloči za spremembo 51. člena Pravilnika o povračilu stroškov, in sicer, da se priznavajo oziroma povračajo stroški prevoza na delo in z dela z lastnim prevoznim sredstvom nad 4 km oddaljenosti v eno smer.

V TOZD 06 pa po sklepu z dnem 15. 1. 1982 preneha veljati koriščenje tovornih vozil v zasebne namene delavcev in se pooblašča direktorja TOZD, da v posebnih izjemnih primerih koriščenje vozila odobri.

Do nadaljnjega vodi in koordinira delo oddelka TOP direktor TOZD. Franc Globo pa opravlja dela in naloge planske službe, skladišča in transporta.

V TOZD 02 so imenovali občasno komisijo v sestavi: Adolf Večerlin, Edi Poteko in Franc Erceg z nalogo, da opravi primopredajo poslov med tov. Antonom Jernejčičem in tov. Jožetom Strnišo.

Po sistemu »staro za novo« se odproda osebni avtomobil PEUGEOT 404, reg. št. LJ-179 093. Odprodaja in nakup novega se opravi preko Slovenija avto Ljubljana.

Na pritožbo delavk v oddelku nekovin je komisija predlagala, da DS sprejme sklep, da se dela in naloge kontrolorja količin v oddelku nekovin enako ovrednotijo kot dela in naloge kontrolorja II. in še predloge, da dela kontrolorja količin v oddelku nekovin opravlja kontrolor II.

Marta Stare

PREŠERNOV DAN — SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

(Nadaljevanje s 1. strani)

pripravljala, da uspeh in učinek res nista mogla izostati.

Kultura ni le radost elite za drag denar, ampak je duhovna potreba slehernega človeka, za tistega, ki se duši v dimu in hlapih ter gluši ob hrupnih strojih, še toliko večja in nujnejša. Sindikalna politična organizacija v delovni sredini pa bi morala biti nosilka tovrstne dejavnosti. Toda, znova je odpovedala, kakor da se ne zaveda tega dejstva in svoje, v tem nemilem času, še toliko večje odgovornosti in zavzetosti za delavca. Letna skupščina v DSSS je nedavno vse te pomembnosti prezrla. Ni jih bilo zaslediti niti v poročilu o dosedanjem delu, niti v planu za v bodoče, čeprav je eno osnovnih sindikalnih načel in ciljev humanizacija dela in delovnega človeka.

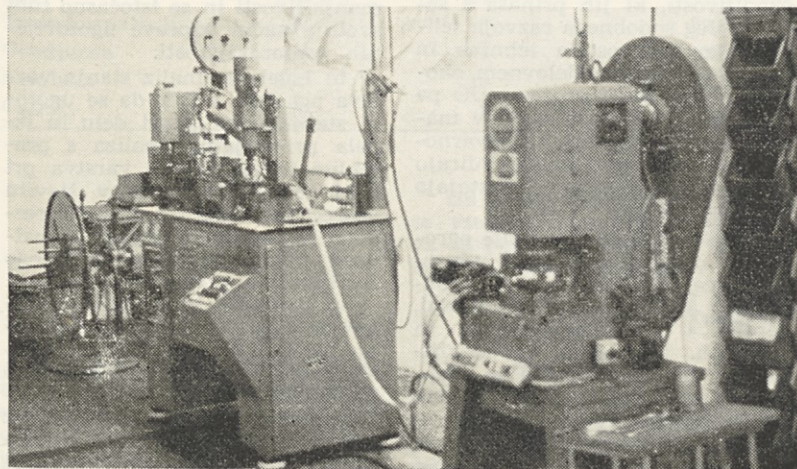
Marsikateri dinar, kulturi namenjen, smo zapravili za precej, ne bi mogli reči kulturnih predstav, zdaj pa, ko škriplje, kaznujemo in zanemarjamo še tisti najcenejši, a najvrednejši vir kulture, ki ga znamo sami ponuditi drug drugemu. Kdo nas bo dramil, če se ne bomo sami? In tudi hudi krizni časi so nalašč za to, da nas opogumijo

k samoiniciativnosti, saj nam isto vevljajo kot pred sedemtridesetimi leti. Držimo in ohranjamo to, kar imamo in pogumno naprej, s polnim srcem, potem bo delo lažje! Strah in malodušje pa preženimo s pesmijo, kot nekdanj borci!

In nenazadnje, ena od teorij o nastanku glasbe celo pravi, da je le-ta nastala ob delu. Prvi takt je bil: Ho-ruk! Pa recite, če nista delo in kultura tesno povezana?

Beseda o kulturi torej sodi v naš delavski časopis in 8. februar, slovenski kulturni praznik, daje dragocen motiv za razmišljanje in polemike o vrednosti in koriščenju kulture med delavci v slovenskem prostoru, v času borbe za kruh, tudi med Elminimi delavci. Pokojni, prav tako veliki Slovenec, tov. Kardelj, ni zaman napisal: »Sreče človeku ne more dati niti država, niti sistem, niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari samo sam.« Mi bi lahko le še dodali, da mu je ne prinese (sreče) niti stroj, niti denar, ampak, da je še kako pomemben on sam kot dejavnik, z vsem svojim poslanstvom, ki mu ga je naložilo življenje — biti človek.

Ana Holobar

Iz oddelka trakov TOZD Proizvodnja gospodinskih aparatov

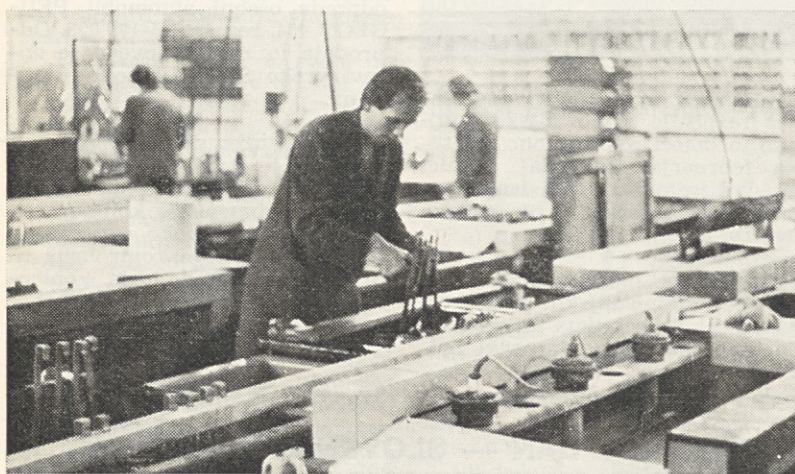
Poročilo službe za varstvo pri delu za poslovno leto 1981

I. DELO SLUŽBE ZA VARSTVO PRI DELU

Delo službe za varstvo pri delu je bilo v letu 1981 zelo raznoliko in obsežno glede na razvoj in investicije v DO.

1. V začetku leta 1981 je služba za varstvo pri delu v vseh TOZD izdelala podrobno analizo stanja varstva pri delu. Na osnovi te analize pa je skupaj z organi samoupravljanja izdelala ustrezne programe ukrepov varstva pri delu za tekoče leto in med letom tudi kontrolirala izvajanje oziroma realizirala naloge iz teh programov.

Nerazveseljivo je dejstvo, da v večini TOZD niso vedno pristopili k sanaciji stanja varstva pri delu in da na tem področju niso dosegli pričakovanih uspehov in napredkov.

Služba za varstvo pri delu mora biti organizirana tako, da je zagotovljena uporaba sodobnih tehničnih, zdravstvenih, socialnih, psiholoških, vzgojnih, organizacijskih, pravnih in drugih ukrepov s katerimi bi zagotovili delavcem varno in neškodljivo delo

2. V začetku leta je služba izdelala program izobraževanja s področja varstva pri delu. Med letom je služba z zunanjimi sodelavci pristopila k realizaciji programa in izvedla izobraževanje v štirih TOZD in DSSS. Predavanja iz varstva pri delu (pravno varstvo, tehnično varstvo, nevarnosti električnega toka, požarno varstvo, prva pomoč in problem alkoholizma) je poslušalo 218 delavcev, ki so uspešno opravili pismeni preizkus znanja, za kar so prejeli ustrezno potrdilo (vodstveni in vodilni potrdilo, ostali skupno potrdilo).

3. Služba je sodelovala z Zavodom za varstvo pri delu Ljubljana in z Inštitutom za varstvo pri delu Maribor. Glede meritev pogojev dela in mikroklima za posamezne TOZD.

4. Služba je sodelovala s pristojnimi inšpekcijami dela z namenom reševanja določene problematike s področja varstva pri delu.

5. V letu 1981 je služba opravila ca. 10 rednih pregledov v delovnih prostorih TOZD izven sedeža DO. Pri teh pregledih so se zapisniško ugotovile nepravilnosti s področja varstva pri delu. V DO je prevladovalo mnenje, da ti pregledi niso potrebni, kar se sedaj odraža tudi v urejenosti s področja varstva pri delu teh TOZD.

II. PROBLEMATIKA SLUŽBE ZA VARSTVO PRI DELU

Splošno skrb za izvajanje predpisov s področja varstva pri delu kot prioriteto nalogo opravlja služba v svojstvu strokovnega organa tako, kot opravlja svoje naloge druge samostojne službe v DO. Poleg naloge, da skrbi za pravilno uporabo zakonov in predpisov iz varstva pri delu, mora služba tudi skrbeti za pravilno uporabo in izvajanje vseh splošno priznanih varstvenih ukrepov. Če hoče te naloge zadovoljivo opravljati, mora imeti določeno samostojnost, da lahko o njih enakopravno razpravlja z drugimi strokovnimi službami, kot npr.: projektantsko službo, službo za vzdrževanje delovnih pripravl in naprav ter z vsemi drugimi službami, ki lahko s

svojim delovanjem vplivajo na izvajanje varstvenih ukrepov.

Takšno samostojnost pa mora imeti zato, ker je služba za varstvo pri delu strokovna služba za opravljanje strokovnih nalog, med katere sodijo tudi naloge s področja zdravstvenega in socialnega varstva, ki se nanašajo na zdravstvene pogoje pri delu in prvo pomoč, varstvene ukrepe v zvezi z delovnimi pogoji, ki zadevajo delovni čas in počitek ter pogoje za opravljanje določenih del, kot so strokovnost, strokovne kvalifikacije, varstvene ukrepe v zvezi z delovnimi pogoji, kot so: namestitve, prehrana in prevozi ter pogoji posebnega varstva žena, mladine in invalidov.

Na žalost pa pri svojem delu lahko še vedno ugotavljam, da je v nekaterih TOZD še vedno nizka stopnja varnosti pri delu, in to zaradi tega, ker:

— je varnost pri delu v nekaterih TOZD še vedno mišljena in obravnavana kot zadeva socialne varnosti in humanizacije dela, ne pa kot zadeva skrbnega gospodarjenja z vsemi družbenimi sredstvi,

— v vseh TOZD še ni uveljavljeno in spoznano splošno veljavno pravilo, da višja stopnja varnosti zvišuje storilnost in produktivnost dela in nasprotno, da nizka stopnja varnosti onemogoča in zavira rast strokovnosti in produktivnosti,

— varnost pri delu še vedno ni v vseh TOZD sestavni in neolčljivi del vseh tehnoloških, proizvodnih in delovnih procesov v TOZD,

— še vedno se uporablja neustrezno načelo solidarnosti, da celotna družba nosi vse posledice in vso materialno škodo zaradi delovnih nezgod, telesnih poškodb in zdravstvenih okvar delavcev v TOZD.

Glavna ovira za nadaljnjo rast ustrezne stopnje varnosti pri delu, za urejanje varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer pa bo odstranjena, ko bomo uspeli v vseh TOZD streti napačna in tehnokratska mišljenja vodstvenih in vodilnih delavcev, da varstvo pri delu nima nobene zveze s stopnjo storilnosti in produktivnosti dela, ter da so te zahteve samo drugotnega pomena in izključno zadeva socialne in humanizacije. S prikazanim stanjem varstva pri delu ne smemo in ne moremo biti zadovoljni vse dotlej, dokler v posameznih TOZD še vedno nastajajo pogoste nesreče, telesne poškodbe in zdravstvene okvare delavcev, ki bi jih lahko, vendar jih nismo preprečevali niti preprečili. Naši družbi tako potrebna in zaželena ter pričakovana visoka strokovnost in produktivnost dela se ne da dosegati z razmeroma nizko stopnjo varnosti pri delu, še zlasti ob spoznanju, da postaja tudi že pri nas osebno zadovoljstvo delavca celo večje plačilo kot pa denar in da so od tega zadovoljstva največ odvisni ne le rezultati njegovega dela, temveč s tem tudi rezultati celokupnega združenega dela.

III. NALOGE IN NADALJNJI RAZVOJ SLUŽBE ZA VARSTVO PRI DELU

1. Varstvo je pojem za takšno stanje človeka v vsakdanjem okolju, v katerem ne grozi nevarnosti in škodljivosti njegovemu življenju in zdravju, niti ni ogrožen njegov normalni razvoj. Nevarnosti in škodljivosti pa ne ogrožajo delavca samo na delovnem mestu ali v njegovem ožjem delovnem okolju, ampak ogrožajo vse delavce v širšem delovnem okolju in na celotnem področju DO in tako ogrožajo tudi naravno okolje. V ožjem delovnem okolju grozi delovnemu človeku na delovnem mestu in pri vsakdanjem delu, namesto vedno manjših, vse večje, številnejše in na novo sproščene nevarnosti in škodljivosti, ki jih prinaša s seboj, poleg sodobnega razvoja tehnologije, tudi ostala tehnika in znanost. V širšem delovnem okolju, znotraj meja prostora DO pa delavce ne ogrožajo samo v materialni tovarni ustvarjene nevarnosti in škodljivosti, temveč vdirajo prek meja tudi tiste, ki nastajajo v sosednjih DO.

Človekovo naravno okolje ogrožajo v največji meri prav tovarne s svojo tvornostjo v vseh panogah gospodarske dejavnosti, čeprav v različnem obsegu in stopnjah. Nevarnosti in škodljivosti z delovnega mesta se neposredno prenašajo v širše delovno okolje in preko tega v naravo.

Ustvariti varnost delavca na delovnem mestu pomeni ustvariti varnost v njegovem ožjem delov-

nem okolju, obenem pa tudi v njegovem širšem delovnem okolju in tako ustvariti varnost za vse delavce v območju DO pri opravljanju njihove dejavnosti. Ustvariti varnost v ožjem in širšem delovnem okolju pa pomeni ne le jamčiti delavcu njegovo osebno varnost pri delu ali z ustavo zagotovljeno fizično in moralno integriteto delavca pri delu, temveč v pretežni meri tudi varnost celotnega človekovega naravnega okolja. Ustvarjati varnost pa je vse težja naloga odkrivanja, preprečevanja in odstranjevanja nevarnosti in škodljivosti, ki ji bomo posvetili kar največ pozornosti v letu 1982 in jo bomo skušali reševati z ustrezno in učinkovito tehniko v najširšem pomenu besede in vseskozi povezano s človekom.

2. Iz obsežnosti in zahtevnosti nalog službe sledi, da bomo morali delo službe organizirati tako, da bo zagotovljena uporaba sodobnih tehničnih, zdravstvenih, socialnih, psiholoških, vzgojnih, organizacijskih, pravnih in drugih ukrepov, s katerimi bomo preprečevali in odvrčali poškodbe in zdravstvene okvare v zvezi z delom. Težišče dela bo torej temeljilo na preventivi in na realizaciji sodobnega kompleksno pojmovanega varstva pri delu. Kompleksnost varstva pri delu nujno terjaja, da pri opravljanju strokovnih nalog skupne službe za varstvo pri delu v bodoče še bolj tesno sodelujejo z drugimi strokovnimi službami in DO, predvsem pa s:

- tehnično operativnimi službami, tehnologiji ipd.
- s službo programiranja in planiranja
- pripravo dela
- socialno službo
- pravno službo.

3. Program službe za varstva pri delu v letu 1982

Naloge, ki jih bo morala skupna služba za varstvo pri delu v letu 1982 opraviti, delimo na:

- A. Redne naloge
- B. Izredne naloge

A) Redne naloge so programirane in omejene zlasti na:

a) Redni obiski TOZD najmanj dvakrat mesečno. Pri rednih obiskih sproti ugotavljamo tekoče pomanjkljivosti in napake s področja varstva pri delu, ki pogosto kažejo možnost za nastanek poškodb pri delu in ki dajejo videz neurejenosti v TOZD.

Ugotavljanje se izvaja zapisniško, kjer se ugotavljajo pomanjkljivosti in se istočasno tudi svetuje način odprave ugotovljenih pomanjkljivosti.

b) Izdelava analiz stanja varstva pri delu v DO, da se ugotovi stanje varstva pri delu in izdela primerljiva analiza s preteklim letom. Stanje varstva pri delu se odraža zlasti v številu nesreč pri delu ter njihovi resnosti in pogostosti. Zaradi aktualnosti naloge je treba to nalogo realizirati v prvem trimesečju.

c) Izdelava programov ukrepov za leto 1982, ki jih je potrebno izdelati do sprejetja zaključnih računov v TOZD za poslovno leto 1981.

d) Izobraževanje delavcev iz varstva pri delu, ki ga služba opravlja po predhodno izdelanem in prilagojenem programu izo-

brazevanja za vsako TOZD posebej.

B) Izredne naloge

Izredne naloge niso programirane in jih je treba sproti in takoj reševati. Sem spadajo:

a) Raziskave nesreč pri delu, ki so vezane na zelo podrobne raziskave vzrokov nastanka nesreč, na zaslišanje očitilcev in poškodovancev, pisanje zapisnikov in risanje skic, sodelovanje s pristojnimi inšpekcijami dela, kot tudi sodelovanje z organi UJV.

b) Izdelava navodil za varno delo. Po pozitivni zakonodaji s področja varstva pri delu mora imeti vsaka delovna priprava in naprava navodilo za varno opravljanje dela. Pri vseh raznolikosti delovnih priprav in naprav pa ugotavljamo, da še vedno niso v celoti izdelana navodila za obstoječe strojne parke.

c) Sodelovanje s centri medicine v smislu organiziranja preventivnih in periodičnih zdravstvenih pregledov delavcev.

d) Sodelovanje z zavodi za varstvo pri delu, ki pride v poštev pri izvajanju obveznih periodičnih meritev fizikalno kemijskih pogojev dela (mikroklima, ropot, osvetljenost ipd.). Te meritve naročamo v imenu DO pri pooblaščenih zavodih ter pri izvajanju meritev tudi obvezno prisostvujemo. Iz navedenega programa dela je razvidno, da je delo obsežno, vendar upam, da bomo zadane naloge uspešno realizirali. Za uresničitev programa dela službe bo potrebno v letu 1982 pristopiti k:

a) razširitvi kadrovskega sestava službe

b) k imenovanju pooblaščenega delavca za varstvo pri delu v TOZD »PTR«

c) k nabavi ustreznih pripomočkov za izvajanje programov uvodnega izobraževanja (izdelava skic, filmi, diapozitivi in podobno).

Iz tabelarnega pregleda nesreč pri delu je razvidno, da smo imeli v letu 1981 skupaj 64 nesreč, zaposlenih je bilo 1433 delavcev, izgubljenih pa skupaj 719 delovnih dni zaradi nesreč pri delu. Iz navedenih podatkov sledi, da smo imeli v letu 1981 na 1000 zaposlenih 44,6 nezgode, kar pomeni zvišanje pogostosti nesreč v primerjavi z letom 1980.

Število nesreč pri delu v letu 1981 se je povečalo v primerjavi z letom 1980

Z veseljem beležimo, da se v TOZD Lendava in Čatež število nesreč na 1000 zaposlenih občutno niža. Zaskrbljujoče pa je število nesreč v TOZD »PTR«.

Naloga službe za varstvo pri delu v letu 1982 je vsekakor poostriiti kontrolo nad uporabo osebnih varovalnih sredstev in opreme za osebno varnost delavcev pri delu, ter s tem odpraviti glavne vzroke nesreč pri delu.

V letu 1982 moramo poskrbeti, da se število nesreč zniža in s tem poveča dohodek DO.

Ljubiša Vujović

Gibanje nesreč pri delu v letih 1974—1981

Leto	Povpr. štev. zavarovancev	Štev. nesreč	Štev. nesreč na 1000 zav.
1974	1161	74	63,7
1975	1180	61	51,6
1976	1132	49	43,2
1977	1163	42	36,1
1978	1355	86	63,4
1979	1405	64	45,5
1980	1474	59	40,0
1981	1433	64	44,6

Povprečno število zaposlenih v letu 1981 in število nesreč po TOZD

	Število zaposlenih 1981	Štev. nesreč na 1000 zaposl.
DSSS	132	1
GA	376	27
Transformatorji	89	8
Orodjarna	96	6
Lendava	590	16
Čatež	150	6

ZAHVALA

Ob izgubi najine drage mame se vsem sodelavcem zahvaljujem za podarjeni venec in spremstvo na njeni zadnji poti.

Rozka Lončar
Marija Zupančič

ZAHVALA

Ob smrti mojega brata Tonea se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za izraze sožalja, podarjeni venec in spremstvo k njegovemu preranemu grobu.

Marija Drobež

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame se vsem sodelavcem zahvaljujem za izrečeno sožalje in poklonjen denar.

Ivanka Dornik

Kadrovske spremembe v mesecu januarju

SKLENILI DELOVNO RAZMERJE:

V DELOVNO SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- Marko Grabljevec, ekonomski tehnik, po vrnitvi iz JLA, sprejet v delovno razmerje 4. 1. 1982 in razporejen kot pripravnik v Tržnem sektorju.
- Sanja Milčinski-Stanič, gimnazijski maturant, sprejeta v delovno razmerje za določen čas 15. 1. 1982 in razporejena na dela administratorke v oddelku zunanje trgovine.

PRERAZPOREDITVE DELAVCEV:

V DELOVNO SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Iz TOZD Proizvodnja orodij in strojev so bili 1. 1. 1982 prerazporejeni naslednji delavci: Valentin Vogrič, Peter Grbec, Franc Kosec, Marjan Eberl in Alojz Uranjek.

Iz TOZD Proizvodnja gospodinjskih aparatov so bili 1. 1. 1982 prerazporejeni naslednji delavci: Miha Varšič, Viktor Ajlec, Feliks Mihelčič, Janez Vidmar, Vinko Suštar, Savka Babič, Bahtije Bajrami, Nevenka Markušič, Enisa Mulič, Janja Nurkič, Marija Orsag, Dragica Tomič, Anton Resnik, Marija Krivec, Tončka Zupančič, Miloš Hribernik, Vojin Popović, Vekoslav Bojc, Anton Borko, Alojz Cunk, Vukašin Mladenović in Avgust Strgar.

V TOZD PROIZVODNJA ORODIJ IN STROJEV

Iz TOZD Proizvodnja gospodinjskih aparatov so bili 1. 1. 1982 prerazporejeni naslednji:

Stane Sadar, Maks Gabršek, Franc Grajzer, Gregor Loboda, Franc Peceli, Pavel Zupan, Srečko Tibaut, Ignac Mrvar, Alojz Smerajc, Franc Frumen, Slobodan Toprek, Vinko Hribar, Jože Lapajne, Gašper Povirk in Peter Volkar.

PREKINILI DELOVNO RAZMERJE:

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

- Marko Škerlak, pripravnik v plansko analitskem oddelku, je odšel v JLA 6. 1. 1982.

V TOZD PROIZVODNJA GOSPODINJSKIH APARATOV

- Marko Senožetnik, pripravnik, odšel v JLA 7. 1. 1982.

V TOZD PROIZVODNJA ORODIJ IN STROJEV

- Andrija Mikloška, strojni ključavničar v remontu, je odšel v JLA 4. 1. 1982.
- Slobodan Toprek, kurjač, je prenehal delovno razmerje po sporazumu 18. 1. 1982.

V TOZD »PEM« ČATEŽ

- Drago Zagorjan, vzdrževalec orodja, je odšel v JLA 7. 1. 1982.
- Radovan Jeraj, KV rezkalec, je odšel v JLA 6. 1. 1982.
- Bogdan Gerdin, vzdrževalec strojev in naprav, je odšel v JLA 6. 1. 1982.
- Janez Gracar, KV orodjar, je odšel v JLA 6. 1. 1982.
- Jožefa Jurman, snažilka, se je 30. 1. 1982 upokojila.

Ana Holobar

Izlet v Kranjsko goro

Mladinci naše delovne organizacije smo v soboto, 30. januarja organizirali že kar tradicionalni izlet v Kranjsko goro.

Izlet ni bil organiziran samo za mladince, temveč so se ga lahko udeležili vsi delavci iz Elme. Tako se nas je to sobotno jutro zbralo kar okrog petdeset. Vsi sicer niso imeli s seboj smuči ali drsalk, saj je bil to izlet, ne pa le organiziran prevoz na smučanje in drsanje v Kranjsko goro. Ko sem se ozirala po avtobusu, sem med elmovskimi mladinci zasledila mnogo neznanih obrazov, saj je veliko Elmovcev pripeljalo s seboj svoje sorodnike, pa tudi starejših predstavnikov ni manjkalo. Z zamudo, ki je značilna za takšne izlete, smo se odpeljali. Razporeženje v avtobusu je bilo za to rano sobotno jutro zelo vedro, saj se je že po nekaj minutah vožnje iz ozadja zaslišala kitara in veselo petje izletnikov. Ko smo se bližali Kranjski gori so se pogledi prenekaterih izletnikov skrivoma obračali v nebo, kjer so v zaspanem megletem jutru iskali toplo zimsko sonce, ki pa se ni in ni hotelo pokazati. Zmigovali smo z rame in si mislili, da pač tako je, skrivoma pa smo kljub temu upali, da se bo prikazala.

V Kranjski gori smo se nato razdelili. Tisti, ki so imeli s seboj smuči, so se hitro odpravili po karte in naprej proti vlečni-

cam, kjer so že nastajale vrste smučarjev. Nekaj se jih je oddaljilo, da gredo peš na Vršič, predvsem so bili to stalni obiskovalci naših planin in se zato tudi te hoje na Vršič niso ustrašili. Ostali smo samo še drsalci, ki smo se začeli leno pomikati proti drsališču. Čakali smo na sonce in zato smo imeli še dovolj časa, da si obujemo drsalke in se spustimo na led. Toda razočarani smo bili, ko smo izvedeli, da zaradi otoplitve ozračja, veliko drsališče ne bo odprto. Zadovoljili smo se z manjšim drsališčem, ki je ležalo v senci. Začeli smo pogumno drsati po ledeni površini, zato tudi ni manjkalo padcev. S svojim pacanjem pa smo dali pogum tistim, ki niso imeli namena, da bi drsali, zato so se tudi oni opogumili in si v tamkajšnji izposojevalnici izposodili drsalke. Na drsališču je postalo veselo, saj se je število drsalcev povečalo, število padcev pa tudi. Ko smo se utrudili, smo si utrujene noge odpočili na ograji, hkrati pa smo še katero zapeli. Ni manjkalo tudi kepanja, čeprav smo bili potem vsi mokri in prezebli.

Iz Kranjske gore je bil odhod predvidoma ob 16. uri, vendar je tedaj še veliko izletnikov manjkalo, kar je pokazalo, da nam je bilo v Kranjski gori všeč in se nikomur ni mudilo domov.

Lidija Klopčič

Še enkrat »Zakaj tako velika razlika«

Članek pod tem naslovom, objavljen v prvi številki glasila »STIK«, me je spodbudil k temu, da po tej poti v pisni obliki izrazim svoje poglede na sistem osebnih ocen. Ne morem soglašati s piscem članka pod zgornjim naslovom v prvi številki. Avgustom Škrbanom, ki pravi, da v našem sistemu ni vse prav in da se v nedogled porajajo nepravilnosti. Osebo sem trdno prepričan, da je naš samoupravni sistem, kot edinstven v svetu, dobro zastavljen, da pa so posamezniki, ki bi želeli ta sistem prikriti po svojih zamislih, oziroma ga tudi nekateri negirati kot ničvrednega. Midva s piscem prejšnjega članka pa imava poleg ostalih posebno nalogo kot člana ZB, da braniva sistem, katerega sva skupaj z mnogimi državljanji toliko desetletij gradila.

Pa ostanimo pri bistvu problema, za katerega pravzaprav gre; to je osebna ocena. Zakon o združenem delu med drugim o delitvi sredstev za OD pravi: »Prispevek delavca k delu je odvisen od količine in kakovosti dela, upoštevajoč zlasti obseg in zahtevnost dela, kakovost doseženih rezultatov dela, uspešnost pri uporabi delovnih sredstev, pri delu dosežene prihranke, izrabo delovnega časa, odgovornost pri delu in pogoje, v katerih delavec dela.

Če hočemo ostati dosledni citiranemu določilu, potem moramo seveda tudi podrediti osebne ocene posameznikov njihovu vloženemu delu.

Pri našem zadnjem ocenjevanju so se pojavile skrajnosti, kot na primer v dveh komisijah. Vsi delavci so enaki, med njimi ni nobene razlike in zato dobijo vsi povprečno oceno 15. Sprašujem se, ali to ni žaljivo za posameznike, kateri pridno in zavestno opravljajo delovne naloge, ali ni to spodbuda za tiste, kateri tudi dosedaj niso preveč hiteli v svoji delovni vni za doseganje boljših delovnih rezultatov, ali ni to na koncu tudi kršitev Zakona o združenem delu? Ta komisija, ki še zmeraj vztraja pri oceni 15 za vsakega delavca enako, se ne oče soočiti z resnico in razločiti, kateri so dobri delavci in kateri so capljajoči, kot jih pravilno imenuje pisec prejšnjega članka.

Menim, da je potrebno razčistiti tudi navedeno vprašanje glede prostih sobot in nedelj. Verjetno je tov. Škrban, preden je

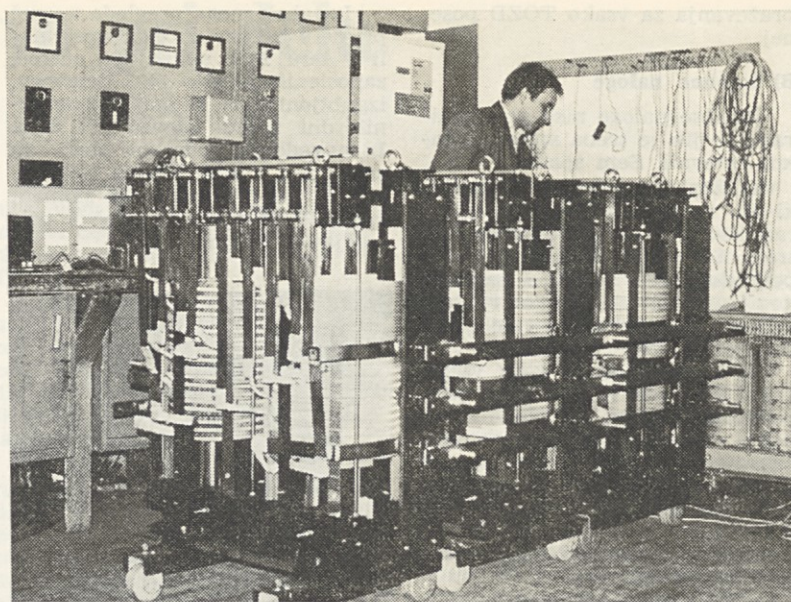
prišel na to delovno mesto, vedel, da je tu potrebno delati vsak dan v tednu in da v končnem seštevku ur ne presega drugih delavcev, če pa jih, so te plačane kot nadure. Odločitev za to delovno mesto in s tem v zvezi za sprejem takšnega dela je bila prostovoljna, če pa posameznik ni zadovoljen z delovnimi opravili ali pa mu fizične in psihične lastnosti ne dopuščajo opravljati ta dela, je še zmeraj možna zamenjava na drugo delovno mesto.

Dolga je bila razprava in na tem mestu ni prostora za pojasnila vsega navedenega v prejšnjem članku, ugotovitev je le ta, da je užaljenost tam, kjer so osebne ocene v razponu in tam, kjer so za vse enake. Torej bo potrebno več poštenosti pri osebni ocenjevanju ne samo pri tistih, kateri to delo opravljajo, ampak tudi pri tistih, ki so ocenjeni. Ob poslušanju pritožb posameznikov, ki imajo nizko osebno oceno, je v več primerih slišati tudi to: »Ni mi toliko za tistih par tisočakov, za katere sem prikrajšan, ampak zato, ker so me javno prikazali kot slabšega delavca.« Še nobeden od teh pa mi ni povedal, da se bo od zdaj naprej potrudil svoje delo bolj kvalitetno in kvantitetno opravljati, da bi lahko bila v bodoče njegova osebna ocena višja. Še kaj več. V TOZD imamo primer delavke, ki je zahtevala ponovno ocenjevanje, češ da je njena osebna ocena prenizka, toda istočasno pa je pozabljala, da se v toku enega leta ni usposobila za delo na tem delovnem mestu, temveč je še zmeraj potrebovala pomoč delavke, ki je pred enim letom zapustila našo TOZD.

Na koncu samo še to: Ne vem zakaj bi se morali posamezni delavci sprijazniti z različnimi oblikami miloščine kot to tudi tov. Škrban? Mi imamo ne samo v naši TOZD, temveč v družbi nasploh uveden sistem delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke, ki je zapisan v samoupravnih aktih, v katerih je razvidno in jasno določeno, kaj vsebuje OD in kako se pridobiva in razdeljuje.

Če pa ti samoupravni akti ne ustrezajo dejanskemu stanju, jih je potrebno izpopolniti in v njih vgraditi takšna določila, ki bodo posameznikom zagotavljala redni OD glede na njegov prispevek in vloženo delo in ne miloščino, kot jo imenuje tov. Škrban.

Matija Koren

Pečni transformator 250 kVA

V začetku leta 1981 smo od našega kupca dobili zahtevek s ponudbo za specialni transformator za pogon talilne peči, ki bi naj deloval nekaj minut tudi v kratkem stiku. V projektivi smo razmišljali, če bi takšen transformator sploh kupcu ponudili, ker je potrebno precej razvojnega dela za doseg željenega rezultata. Po nekaj uspešnih preizkusih na manjših modelih, smo se odločili, da takšen transformator ponudimo. V začetku drugega polletja 1981 je kupec poslal definitivno naročilo; takrat smo pričeli tudi z izdelavo načrtov za proizvodnjo. Januarja 1982 smo transformator tudi izdelali. Za lažjo predstavbo o izvedbi transformatorja, citiram tehnični opis, ki ga je v dokumentaciji prejel kupec:

»Transformator je sestavljen iz treh enakih enofaznih enot moči 83 kVA. Posamezni enofazni transformatorji so grajeni tako, da imajo primarno navitje na enem in sekundarno navitje na drugem stebru (zaradi mehke karakteristike, ki odigra glavno vlogo v primeru kratkega stika, da je izpolnjen pogoj $I_k \leq 3 I_n$). Vsaka enota ima zaradi mehke karakteristike dodatno primarno in sekundarno regulacijo in sicer: $P - \pm 20\%$ in $S - \pm 12\%$, $\pm 30\%$, $\pm 48\%$. V dvanajstih kombinacijah je možno doseči najnižjo izhodno napetost sklopa v praznem teku 196 V in najvišjo 440 V.

Na koncu bi še poudaril, da takšen in podobni specialni transformatorji zahtevajo veliko razvojnega in konstruktivnega dela, vendar pa na trgu dosega ugodne cene, saj običajno nima kupec konkurenčnih ponudb.

Božidar Brečko

Ulica

Ulica dolga od konca do konca
bleščeče svetilke
reklamni napisi,
truma ljudi
in ona sama med njimi.

Hodi od konca do konca,
ne mara za smer,
ker jo ulica vodi.
Nihče je ne vpraša
kam gre,
od kod je prišla ...
Tu je
in mora biti
dokler ne pride

drugi
po ulici isti
od konca do konca.

Nikomur mar
kam je odšla.
Morda je tudi umrla.
Le fotos je isti
ulice širne od konca do konca,
s trumo ljudi
na poti brez smeri
in nihče ne ve,
da nje več ni.

NANA

Pred kratkim je odšla v pokoj po več kot tridesetletnem delu v Elmi tov. Danica Merkandel. V pokoji ji želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Glasilo izdaja delovna organizacija ELMA — tovarna gospodinjstkih aparatov in elektromateriala Ljubljana-Črnuče n. sol. o. Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat mesečno. Odgovorni urednik Janez Štupica. — Telefon: 343-297. Rokopisov ne vračamo — Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72 — Tisk: Tiskarna Ljubljana v Ljubljani